
Papagall, un joc occità

Autor:

Data de publicació: 27-10-2015

Arquers durant el joc dels papagall a avinyó al segle XVII.

El joc dels papagall a Anjou en el moment del Renaixement.

Arquebusiers durant el partit del Papagall a Rennes el 1532.

El joc dels papagall a Brussel·les el 1652 per David Teniers el Jove.

Retorn del guanyador del joc dels papagall de Pierre-Jean Mariette (segle XVIII).

El papagall o papagai, és una paraula occitana que fa referència a un ocell relacionat amb el lloro. El terme es va utilitzar antigament per referir-se a un fet amb un ocell de fusta o cartró col·locat a la part superior d'un pal o torre, com objectiu pels tiradors de tir amb arc, amb ballesta, i més tard amb arquebús.

Etimologia

Papagai o Papagall.. Ocell prensor de diferents gèneres, i principalment el *Psittacus* d'Àfrica i l'Amazona d'Amèrica, generalment de colors vius i variats, i moltes espècies són capaces d'aprendre de dir paraules i frases imitant el llenguatge humà; cast. papagayo. Amenles al papagay..., Sement de safrà e de cànem al papagayl, doc. a. 1268 (Soldevila PG, i, 221). Un papagay estaua en un arbre ab un corp, Llull Felix, pt. vii, c. 6. Pagam an Jacme Cama mercader per un papagay que'n compram a obs del senyor Rey, doc. a. 1329 (BSAL, ix, 116). Nos faem portar un vostre papagall, doc. a. 1400 (Rubió Docs. cult. ii, 355). Com papagay | de lengua juga, Spill 7738. Una vānove... obrada de alguns papaguays, doc. a. 1523 (Alós Inv. 45).

Papagall és una antiga paraula occitana (Papageai, Papagall, Papegault) que procedeix del grec bizantí, i que al seu torn prové de l'àrab ??????, baba??? ("lloro"). Variants en diferents idiomes en turc: papaan; en francès: papegai; en català: papagall; en castellà: papagayo; en portuguès: papagaio; en italià: pappagallo; cors: pappagallu; Romanès: papagal; en alemany: Papagei; en neerlandès: Papegaai; en flamenc: papegen; en danès: Papeg-je; en anglès: popinjay; en escocès: papingo; en rus: Popugai.

Variants franceses

Papegai

Papegai, papegay, papeguay, papapegay, papogay

Papegault

Papegau, papegaulx, papegaut, papegaud,

Papegant.

Heràldica

El terme papagall es refereix al lloro en la terminologia heràldica d'escuts i escuts d'armes.

Literatura

El Cavaller del Popegau és un relat medieval anònim datat a finals del segle XIV o principis del segle XV. El cavaller del Popegau és una novel·la tardana de la llegenda artússia escrita en prosa i francès antic. Relata les aventures del rei Artús, representat com un cavaller errant amb un fidel company alat, el tipus de lloro popegau.

Cita del poeta Pierre de Ronsard:

Quan la primavera va créixer la nova herba
Quin dels colors també és bonic
Quin és el color d'un company de
Popegay
Blau, per, gris, groc, encarnat i verd-gai.

Extractes de Gargantua de Rabelais

Gargantua també va tocar la pilota gran, va lucrícid, va córrer, esvaós, va disparar al popegay, i encara va trobar temps per sentir la pilota o el palmell. Le Papegault, una història curta de Lucien GILLET publicada a World and Voyages (agost de 1938, de pàg. 188 a 190)

El joc del papagall

A l'Edat Mitjana, es practicava un joc de "tir d'ocells" cada any, normalment a la primavera, també conegut com el "Tir de Roy" o "Bird's Shooting"¹. Un objectiu, en representació d'un ocell, va ser penjat a la part superior d'un pal, un pal llarg, a la part superior d'un arbre o a la part superior d'una torre, o en el fossat dels castells i les rases de les muralles. El joc del papagall o el popegault consistia, per a aquells que se'ls permetia allà, disparar amb un arc o ballesta, contra l'objectiu. Aquest joc era organitzat per les confraries d'arquers, ballesters, i després arquebusiers que van establir l'ordre de foc: primer l'emperador (si n'hi havia un de l'any anterior), el rei anterior, el capità, els oficials, després els

cavallers per ordre d'antiguitat, finalment els arquers, ballesters i després arquebusers

El guanyador del torneig, considerat un heroi, rebia el títol de "Rei" o "Emperador" 2,3. Tenia dret a representar la fraternitat l'any següent i rebre tots els honors. Va rebre la "joia del Rei", sovint un timbal gravat amb el seu nom. A més, tenia exempcions en la tributació, sobretot en vi: el dret de papagai.

Els orígens d'aquest joc medieval es troben entre els guardes de protecció que tenen els habitants pobles des del segle XIII. Les milícies burgeses es van formar per protegir els habitants de les incursions de soldats de senyors rivals o bandes armades, i aquest exercici de tir era un exercici d'entrenament.

Ja al segle xv, es va trobar en ús en la majoria de les províncies de França, a Anjou, a Alvèrnia, al Bresse, a Bretanya, Comtat de Laval, al Dauphiné, al Franche-Comté Gascony, Lorena, a Lió, Normandia, Picària, Provença i Savoia. Les ordenances ducals emeses el 1407 i 1471, així com la carta de patent del rei Carles IX de França de desembre de 1573 relativa als drets del joc de l'arquebus i la ballesta, havien concedit al que va massacrar al Papa la franqueria de mides, ajudes, donacions, préstecs, etc. El joc de papagall també es va practicar en altres països europeus, especialment a Alemanya, Anglaterra, Els Països Baixos, Itàlia i Suïssa.

En el Renaixement, aquestes milícies, organitzades militarment en batallons i empreses, eren dirigides per oficials. El poder reial va trobar tiradors entrenats qualificats per als seus exèrcits i la defensa del territori, especialment prop de les fronteres.

El joc del papagall o popegault va desaparèixer durant el segle XVIII. Diverses raons per a això, incloent el final de les pertorbacions entre senyors, atacs de bandes armades; així com la formació d'empreses marten formades per persones armades conegudes com gendarmes, a l'Antic Règim. Finalment, el final dels privilegis concedits al guanyador d'aquest joc d'habilitat. Durant la Revolució Francesa, aquest joc ja no es practicava.

Durant el segle xx, associacions de tiradors han reviscut la pràctica d'aquest joc, especialment a Alvèrnia, Bretanya, Picardy, en les rodalies del sarbacane del Loira, a Bèlgica a la província de Lieja, etc.

Segons la pàgina web de l'associació d'un club esportiu, un arquer que dispara a l'ocell tres anys seguits a 50 o 60 metres es diu Emperador. El seu títol es manté per a tota la vida 9.

Algunes torres del papagall supervivents

Torres sobre les quals es va erigir un pal al qual penjava un papagall o popegault. Des de llavors, aquestes torres han conservat aquest nom.

Algunes fotos de torres de papegault i papagall

Visita al Papegault a Saumur a Anjou.

Tour du Papegault a Montfort-sur-Meu, Bretanya.

Gira pels Papegaud a Fougères a Bretanya.

Torre Duchesne a Rennes, Bretanya.

Torre de tir de la Santa Creu a Genval (Bèlgica).

Perxa de tir amb arc al cafè Papagall "La Perche" (Bèlgica).

Celebracions papagall actuals
França

Dia del Rei de les Aus a Puy-en-Velay (Alt Loira):de dimecres a diumenge a mitjans de setembre (més de 6.000 disfressats).

Festa de les Aus a la Terra de Gex,especialment a Gex i Saint-Genis-Pouilly.

Els festivals Papogay a Rieux-Volvestre, (Alta Garona), tenen lloc el cap de setmana de maig de cada any. Han estat al voltant des de 1585.

Dia del Papagall a Mécrin (55)

Festival Popegault a Charolles

Tiroteig del Papagall a Steenvoorde (districte de Dunkerque)

Bèlgica

Dia del Rei de les Aus a Schaerbeek (Brussel·les)

Tir al rei a Genval (comuna de Rixensart))

La FRNAB-KNBBW, Reial Federació Nacional d'Arquers de Bèlgica va ser fundada el 1908 i reuneix 220 empreses de tir vertical, principalment a Flandes.

Bibliografia

Henry Mosnier, Papegay Society in Brioude: a Velay Historical Tablets 1871-1872, Le Puy-en-Velay, Velay Historical Tablets, 1872 (llegiu en línia [[arxiu](#)])

Vegeu també

Tir amb arc de pal vertical

Joc d'oca (folklore)

Empresa de tir

Enllaços externs

En altres projectes de Wikimedia:

Papagall, a Wikimedia Commons hi ha contingut multimèdia relatiu a: Papagall

La festa del Popegay a El Maas: Mécrin i Loxéville - Article de Vincent Lacorde el 2005 [[arxiu](#)].

El joc del Papagaut a Angers(pàg. 32) [[arxiu](#)]

El joc del popegault a Bretanya [[arxiu](#)]

Els arquebusiers al papagall de Lieja [[arxiu](#)]

Papegay i el rodatge del Roy a Lorena [[arxiu](#)]

La tradició del papegay a Nimes [[arxiu](#)]

Història de l'ocell afusellat del Papagall a Puy-en-Velay [[arxiu](#)]

El joc del popegay [[arxiu](#)]

Rodatge a Papogay a Rieux Volvestre [[arxiu](#)]

Notes i referències

Lloc cie-arc-marseille.com, pàgina El tiroteig del Roy o el tiroteig de l'ofal de l'ocell [arxiu]
Lloc arc-poitiers.fr, pàgina "Abat d'Oiseau 2018 (Tir du Roy)" [arxiu], cobsulted 23 maig 2020
Llibre de Google "El Franche-Comté en l'època dels arxiducs Albert i Isabella: 1598-1633 per Paul Delsalle [arxiu],
consultat el 23 de maig de 2020
Henry Mosnier, Papegay Society in Brioude: a Velay Historical Tablets 1871-1872, Le Puy-en-Velay, Velay Historical
Tablets, 1872 (llegiu en línia [arxiu])
El joc dels papagall a la Terra de Bresse i la companyia dels Franks-Arbaletriers [arxiu]
Vegeu: Francs-Archers de Laval.
El joc dels papagall a Franche-Comté sota el Renaixement [arxiu]
^ Recompenses als guanyadors del papegay a la regió de Lió Preuo o pocE Del segle [Arxiu]
Pàgina bourges1ere.fr, pàgina "Abat_oiseau" [arxiu], vist el 23 de maig de 2020.